

ISAAR(CPF) nacrt 2. izdanja – novosti u oblikovanju normiranog zapisa

Prvo izdanje Međunarodne norme arhivističkoga normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, koje je nastalo radom ad hoc Povjerenstva za norme opisa predstavljeno je na kongresu Međunarodnog arhivskog vijeća u Pekingu 1996. godine. Na istom kongresu ovo je povjerenstvo proglašeno stalnim odborom Međunarodnog arhivskog vijeća. Već nakon nekoliko godina primjene ove norme Odbor je uvidio potrebu njezine revizije, te je krajem 2000. godine pozvana međunarodna arhivska zajednica da podnese svoje primjedbe. Poziv je upućen ustanovama i članovima MAV-a, te drugim relevantnim institucijama. Do listopada 2001. primljeno je 18 podnesaka s primjedbama te je Odbor na sastanku u Bruxellesu temeljem njih sastavio prvi prijedlog revidiranog ISAAR-a. Prošavši daljnje izmjene, u studenom 2002. na sastanku u Rio de Janeiru, Odbor je sastavio novi prijedlog 2. izdanja norme, koji je u siječnju 2003. objavljen na web stranicama MAV-a. Šira arhivistička javnost zamoljena je da iznese svoje komentare koji će biti razmatrani na sastanku Odbora koji će se ovog mjeseca održati u Canberri, a završna verzija revidirane norme bit će predstavljena iduće godine na kongresu MAV-a u Beču.

Kao i u prvom izdanju, norma daje opća pravila za izradu arhivističkoga normiranog zapisa koji opisuje pravne, fizičke osobe i obitelji, koji mogu biti navedeni kao stvaratelji u opisima arhivskoga gradiva prema normi ISAD(G). ISAD(G) je omogućio uključivanje obavijesti o kontekstu u opis gradiva na bilo kojoj razini te pružio mogućnost da se kontekstualne obavijesti mogu nezavisno povezati s kombinacijama drugih obavijesnih elemenata rabljenih za opis gradiva. Primjena ISAAR-a omogućuje nam povezivanje opisa stvaratelja gradiva i obavijesti o kontekstu s opisom arhivskoga gradiva poteklog od istog stvaratelja, a koje može biti pohranjeno u više različitih ustanova, te s opisom drugih izvora, na primjer bibliotečne ili muzejske građe koja se odnosi na dotičnog stvaratelja. Kad više arhiva posjeduje gradivo nastalo od istog stvaratelja, oni mogu lakše dijeliti i povezivati obavijesti o kontekstu ukoliko su te obavijesti dane u normiranom obliku. Normiranje ima naročitu korist kad se pristup ili povezivanje obavijestima odvija izvan nacionalnih granica.

Prvenstvena svrha ove norme, utvrditi opća pravila za normiranje arhivističkog opisa stvaratelja gradiva i konteksta nastanka gradiva, omogućuje:

- pristup gradivu osnovan na propisanim opisima konteksta nastanka gradiva koji su povezani s opisima često raznolikog i fizički razdvojenoga gradiva
- korisnicima razumijevanje konteksta nastanka gradiva, kako bi bolje interpretirali njegovo značenje i smisao
- preciznu identifikaciju stvaratelja gradiva, uključujući opise veza između različitih entiteta, dokumentiranjem administrativnih (upravnih) promjena kod pravnih osoba ili promjena okolnosti kod fizičkih osoba i obitelji
- razmjenu ovih opisa između institucija, sustava i/ili mreža.

Obavijesni elementi sadržani u normi mogu se rabiti za:

- opis pravne, fizičke osobe ili obitelji kao jedinica unutar sustava arhivističkog opisa
- kontrolu nastanka i upotrebe pristupnica u opisnim zapisima,
- dokumentiranje veza između različitih stvaratelja gradiva te između tih entiteta i zapisa stvorenih od njih i/ili drugih izvora o njima.

Normu čine dvije cjeline, u prvoj su elementi opisa, a u drugoj su dane smjernice za povezivanje arhivističkoga normiranog zapisa s arhivskim gradivom ili s drugim izvorima.

Elementi opisa u nacrtu 2. izdanja norme, u normiranom su arhivističkom zapisu organizirani u 4 obavijesna područja:

- područje identiteta (gdje je izražena obavijest koja jedinstveno identificira entitet koji opisujemo i definira normiranu pristupnicu)

- područje opisa (gdje se izražavaju relevantne obavijesti o prirodi, kontekstu i djelatnosti opisanog entiteta)

- područje veza (gdje se bilježe i opisuju veze s drugim pravnim, fizičkim osobama ili obiteljima)

- područje kontrole (gdje je normirani zapis jedinstveno identificiran i zapisana je obavijest o tome kako, kada i od koga je normirani zapis nastao).

Svih 27 elemenata opisa mogu se upotrebljavati pri opisu, ali za svaki pojedini opis neophodno ih je samo nekoliko. Za međunarodnu razmjenu smatraju se nužnima.

- vrsta entiteta
- normirani oblik naziva
- vrijeme djelovanja
- identifikator normiranog zapisa.

U 2. dijelu dane su smjernice za povezivanje arhivističkoga normiranoga zapisa s opisom gradiva koje je određeni entitet stvorio i/ili s drugim obavijesnim izvorima o njemu.

Norma sadrži dva dodatka. U prvom su prikazane veze u opisnim elementima 1. i 2. izdanja norme, a u drugom su primjeri arhivističkog normiranog zapisa nastali u skladu s ovom normom.

PRIMJER OPISA PRAVNE OSOBE

1. ELEMENTI OPISA

1.1. PODRUČJE IDENTIFIKACIJA

1.1.1. VRSTA ENTITETA

Pravna osoba

1.1.2. NORMIRANI OBLIK NAZIVA

Državni arhiv u Zagrebu

1.1.3. USPOREDNI OBLICI NAZIVA

1.1.4. NORMIRANI OBLIK NAZIVA SUKLADNO DRUGIM PRAVILIMA

1.1.5. OSTALI OBLICI NAZIVA

Gradski arhiv (1907–1945)

Povijesni arhiv grada Zagreba (1945–1947)

Arhiv grada Zagreba (1947–1962)
Historijski arhiv u Zagrebu (1962–1993)
Povijesni arhiv u Zagrebu (1993–1997)

1.1.6. MATIČNI BROJ PRAVNE OSOBE
3224953

1.2. PODRUČJE OPISA

1.2.1. VRIJEME DJELOVANJA

Osnovan odlukom Gradskog poglavarstva 11. svibnja 1907.

1.2.2. POVIJEST

Najstariji podatci o brizi za spise arhiva grada Zagreba datiraju iz 16. stoljeća.

1.2.3. MJESTO DJELOVANJA

Zagreb

1.2.4. PRAVNI POLOŽAJ

Javna ustanova

1.2.5. FUNKCIJE, ZANIMANJE I DJELATNOST

Državni arhiv u Zagrebu obavlja arhivsku službu u odnosu na arhivsko i registraturno gradivo državnih tijela, pravnih osoba s javnim ovlastima i javnih službi koje obavljaju djelatnost na području Zagrebačke županije, Grada Zagreba i grada Donje Stubice.

1.2.6. IZVORI OVLASTI

Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, 1997.

1.2.7. USTROJ

Ustanovu vodi i predstavlja ravnatelj.
Prema Statutu Državnog arhiva u Zagrebu postoje četiri odjela:

- I. Odjel za sređivanje i obradu arhivskoga gradiva
- II. Odjel za sređivanje i obradu arhivskoga gradiva
- Odjel za zaštitu arhivskoga i registraturnog gradiva izvan Arhiva
- Odjel za dokumentacijsko informacijske poslove
- Odjel za opće poslove.

1.2.8. OPĆI KONTEKST

Rad Državnog arhiva u Zagrebu obuhvaća više funkcija: - upravnu (nadzor i preuzimanje arh. gradiva, donošenje rješenja o zaštiti arh. gradiva, odobravanje izlučivanja i uništavanja bezvrijednoga gradiva ...)

- stručnu (sređivanje i obrada arh. gradiva, njegovo čuvanje i davanje na uporabu)
- kulturno-prosvjetna (čuvanje spomenika kulture, njihovo predstavljanje široj javnosti ...)
- znanstvena (izrada obavijesnih pomagala, suradnja sa znanstvenim istraživačima ...).

1.2.9. OSTALE ZNAČAJNE OBAVIJESTI

1.3. PODRUČJE VEZA

1.3.1. NAZIV I MATIČNI BROJ

Ministarstvo kulture

1.3.2. VRSTA VEZE

Hijerarhijska

1.3.3. OPIS VEZE

Ministarstvo kulture obavlja upravni nadzor nad radom Državnog arhiva u Zagrebu.

1.3.4. TRAJANJE VEZE

Od 1962.

ili

1.3.1. NAZIV I MATIČNI BROJ

Hrvatsko arhivističko društvo

1.3.2. VRSTA VEZE

Asocijacijska

1.3.3. OPIS VEZE

Društvo je strukovna udruga koja okuplja i organizira arhivske djelatnike.

1.3.4. TRAJANJE VEZE

Od osnutka Društva 1954.

1.4. PODRUČJE KONTROLE

1.4.1. IDENTIFIKACIJA NORMIRANOG ZAPISA

1.4.2. IDENTIFIKACIJA USTANOVE

HR DAZg

1.4.3. PRAVILA I KONVENCIJE

Zapis sastavljen prema normi ISAAR(CPF), 2. izdanje, 2002.

1.4.4. STANJE NORMIRANOG ZAPISA

Koncept

1.4.5. RAZINA NORMIRANOG ZAPISA

Potpun zapis

1.4.6. JEZIK I PISMO

Hrvatski, latinica

1.4.7. NADNEVAK NASTANKA I
REVIZIJE NORMIRANOG ZAPISA

26. rujna 2003.

1.4.8. NAPOMENA

Sastavila Ivana Prgin

**2. POVEZIVANJE ARHIVISTIČKOGA NORMIRANOGA ZAPISA S
ARHIVSKIM GRADIVOM I DRUGIM IZVORIMA**

2.1. NAZIV I IDENTIFIKACIJA

Družba braće hrvatskog zmaja
HR HDA 635

2.2. VRSTA IZVORA

Arhivski fond

2.3. PRIRODA VEZE

Družba braće hrvatskog zmaja zaslužna je za osnivanje arhiva.

2.4. VRIJEME

1905–1945.

ili

2.1. NAZIV I IDENTIFIKACIJA

www.daz.hr

2.2. VRSTA IZVORA

Web stranica

2.3. PRIRODA VEZE

Državni arhiv u Zagrebu tvorac je ove web stranice.

2.4. VRIJEME

Stranica je otvorena 2000. godine

Priroda entiteta koji opisujemo i zahtjevi sustava u kojem radi autor normiranoga arhivističkoga zapisa utjecat će na izbor ponuđenih elemenata opisa hoće li biti predstavljeni u narativnom ili strukturiranom obliku.

Izvorni tekst nacрта 2. izdanja norme ISAAR(CPF) dostupan je na web stranicama Međunarodnog arhivskog vijeća: www.ica.org

Ivana Prgin